

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

4. Спортивне та оздоровче харчування: методичні вказівки для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітнього рівня бакалавр /укл.: О.А. Озерова, Київ: КНУБА, Талком, 2022. – 32 с.

5. Харчування для силових видів спорту. Режим доступу: <https://sis.in.ua/blog/gym-tips>

6. Ергогенні засоби в спорті: Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять / Чайка Ю.Ю., Грищук С.М., Корнійчук Н.М., Лупаїна І.С. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 76 с.

УДК 796.03

Озерова Ольга Анатоліївна,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Київського національного університету будівництва та архітектури;

Піддубняк Юрій Андрійович,

здобувач вищої освіти на другому (магістерського) рівні

Київського національного університету будівництва та архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ

Несприятливі умови соціального середовища, до яких можна віднести нестабільність соціально-економічної ситуації в країні, значне стресове навантаження та психоемоційне напруження населення через військове вторгнення країни агресорки росії, глибоко проникають в суспільні, міжгрупові і міжособистісні відносини, що впливають на зростання напруженості і конфліктності в групах, командах та спортивних колективах.

Сучасний спорт можна розглядати як досить складний і специфічний вид людських взаємин. Спортивна діяльність різноманітна і у великій кількості різних видів спорту, у своїй, базової одиницею у плані розгляду міжособистісних взаємодій є спортивна команда.

Факторами, що визначають рівень спортивних досягнень команди є, перш за все, психологічна сумісність членів спортивної команди та розуміння у процесі міжособистісного спілкування [6]. Однак, темперамент, риси характеру як індивідуально-типологічні особливості особистості, вікові особливості, рівень професійної підготовки та життєвий досвід неминуче накладають свій відбиток на специфіку мислення та взаємовідносин членів спортивної команди та створюють передумови для формування конфліктних взаємин.

У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення ефективного підходу до вирішення міжособистісних конфліктів у спортивній команді, алгоритму дій тренерів та спортсменів з управління та вирішення міжособистісних конфліктів, а також розгляду можливостей профілактики конфліктів.

З психологічної точки зору спортивна команда має всі ознаки малої групи. Г. М. Андрєєва визначає малу групу як нечисленну за складом групу, «члени якої об'єднані спільною соціальною діяльністю і перебувають у безпосередньому особистому спілкуванні, що є основою виникнення емоційних відносин, групових і групових процесів» [1].

Спортивна команда має всі ознаки, якими у соціальній психології характеризуються малі групи: чисельність, автономність, загальногруппова мета, колективізм, диференційованість і структурність. У зв'язку з цим, спортивну команду можна розглядати як штучно створену систему, яка призначена для вирішення певних завдань, таких як навчання спортсменів-початківців, базова підготовка, досягнення високих спортивних результатів, досягнення певних результатів на конкретних змаганнях тощо [1].

Різні прояви загострень відносин, часте виникнення конфліктних ситуацій негативно впливають на психічний стан спортсмена, призводять до зниження їх працездатності, викликають нестійкі емоційні реакції, зростання агресивності і конфліктності, тривожності, що так чи інакше впливає на

виникнення конфліктів між різними групами та окремими членами всередині спортивних команд.

Конфлікт як психологічний феномен вивчається відомими вченими Г. Андрєєвою, Л. Орбан-Лембрик, Ю. Трофімовим, І. Юсуповим та іншими.

А. В. Родіонов, В. І. Воронова наголошують, що конфлікт може давати позитивний ефект у періодах загальнофізичної та спеціальної підготовки, оскільки «іноді команді навіть корисний певний конфлікт. Але цього не можна сказати, коли йдеться про передзмагальну підготовку. Тут тренери повинні вжити всіх заходів для згуртування колективу, оптимізації дружніх відносин між гравцями» [5].

Б. Кретті, Р. Мартенс зазначають, що однією з форм поведінки суб'єктів спортивної діяльності, які перебувають у конфлікті, є агресія (вербальна та фізична), яка розглядається як поведінка, яка виходить за рамки гри, прямо та персонально спрямована проти суб'єктів спортивної діяльності [2].

При цьому дослідники звертають увагу на ряд особливостей ігрових видів спорту, що є причиною високої конфліктності: протиборство команд, спрямоване на перемогу над суперником з максимальною мобілізацією фізичних та психічних зусиль; наявність гостроконфліктних ігрових ситуацій, пов'язаних з обмеженим лімітом часу на обмірковування та прийняття рішень при жорсткому протидії противника; значна ймовірність помилкових дій, які зумовлені необхідністю вирішення складних завдань тактичного та стратегічного характеру з урахуванням численних та різноманітних варіантів переміщення ігровим майданчиком партнерів та суперників; різке підвищення інтенсивності та обсягу тренувального процесу, необхідне для підтримки протягом ігрового сезону фізичних якостей спортсменів на високому рівні; висока емоційність спортивних ігор, яка пов'язана з неможливістю передбачити перебіг спортивного поєдинку та з непередбачуваністю результату [3].

Слід зазначити, що міжособистісні конфлікти у спортивній команді можуть бути викликані як об'єктивними, і суб'єктивними причинами. До

об'єктивних причин прийнято відносити обставини та умови соціальної взаємодії членів спортивної команди, що призводять до зіткнень. Конфлікти, що виникають із суб'єктивних причин, пов'язані з індивідуальними психологічними особливостями конфлікуючих сторін [5].

Список використаних джерел

1. Жекало Г. Основні підходи до визначення поняття «конфлікт». Східноукраїнський конфлікт в контексті глобальних трансформацій. Спецвипуск. Зб. наук. праць. 2015. 364 с.
2. Ігумнов, Д.О. Дослідження причин виникнення конфліктів футбольній команді «Барса» / Д.О. Ігумнов, Ю.О. Остапенко // Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту: тези доповідей VI Міжнародної науково-методичної конференції, (м. Суми, 18–19 квітня 2019 р.). – Суми: Сумський державний університет, 2019. – С. 140-142.
3. Ложкін Г. В. Психологічний клімат спортивної команди: навч.-метод. посіб. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського; 2006. -113 с
4. Петровська Т.В. Майстерність спортивного педагога: навч. посіб. Київ: Олімпійська література; 2015. -184 с.
5. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] : в 2 кн. Киев, 2015. - 680 с.
6. Чуловський В.Е. Взаємозв'язок механізмів психологічного захисту та внутрішньо-особистісних конфліктів юнаків : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – № 3(44). Сєверодонецьк : Вид. СНУ ім. В. Даля, 2017. 181с.

<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Піддубняк Юрій Андрійович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ	276
<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Щедрін Денис Олександрович</i>	
ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ	280
<i>Онишко Роман</i>	
ВИКОНАННЯ РОБІТ З БУДІВНИЦТВА ТА МОНТАЖУ В ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ЗА СПЕЦИФІЧНИХ УМОВ АБО ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН.....	283
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович</i>	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПЕСТАЛОЦЦІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ	285
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Дорошук Дарья Валентинівна, Прасол Катерина Сергіївна</i>	
БОТИ МЕСЕНДЖЕРІВ, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ	290
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Збанацька Маргарита Ярославівна, Бондар Катерина Дмитрівна</i>	
МИСТЕЦТВО І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ	294
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Куприненко Данііл Вадимович, Іванова Софія Олександрівна</i>	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКИ У МЕДИЦИНІ	297
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Левківська Сніжана Миколаївна, Бабенко Софія Павлівна</i>	
ОСВІТА ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ	301
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Мацьовита Марина Олександрівна, Ткачова Анастасія Сергіївна</i>	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ...306	
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Сорока Вероніка Юріївна, Базака Дар'я Іванівна</i>	
ІНФОРМАТИКА ЯК СПОСІБ ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ	312

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.